

Fou una d'aquestes emocions sobtades i fortes que us pren alguna vegada a la vida i que difícilment ho oblideu ja més. Sempre que oïm el nostre himne ens pren la inevitable emoció del moment — l'homenatge a la Pàtria, l'amor a Catalunya —, però aquest dia el «bon cop de falç» ressona amb aleteig d'una joia oculta, d'un triomf net, d'un orgull legítim.

«Catalunya comptat gran...»

Catalunya la bella, la treballadora, la combatuda, la que se li restringiren els drets que li pertocaven, ha demostrat que també sap ésser, és!, forta i humana, germana dels que li deien separatista; i envia, generosa, els seus homes arreu dels camps de combat, a fer amb els seus cossos la muralla humana on s'esclafarà el feixisme mundial, a fer de la seva sang jove i ardent el riu de redempció humana.

Arreu dels pics de la Castella aspra i forta, arreu on es lluita i es venç, una senyera feta d'or — el progrés que s'aixecarà de les runes d'ara — i de sang — ofrena a totes les pàtries —, pregona a tot el món la seva nacionalitat...

«Espanya és un Estat, és una pluralitat de nacions» deia en un admirable

article — admirable com tots els seus — l'amic Rovira i Virgili.

Cert; i per tant, Catalunya és Nació, com Bascònia, com Galícia, com Castella. Una Nació petita dins el gran mapa del món, però la més gran de tot aquest mapa en heroisme i abnegació. Una Nació a la qual cap el goig d'haver parat l'empenta homicida del feixisme internacional que començant per ella volia flagellar a totes les altres nacions — grans i petites —, i a la qual li cabrà l'orgull d'aixecar primer que totes l'antorxa sagrada de la redempció humana, encara que aquesta antorxa flamegi amb les vides dels seus fills.

I un poble que fa això, un poble que aguanta estoic els vols dels assassins de l'aire, un poble que envia, cantant, els seus homes a la gran lluita per la llibertat de tots els altres homes de la terra, és un poble que sap viure — que viu! —, que té consciència de la seva condició humana — que no tots els pobles la tenen —, és un poble amb drets i deures com els altres pobles: és una Nació!

ANTÒNIA ABELLÓ

DE LA RERAGUARDA AL FRONT

LLETRES AL MEU GERMÀ

I

Estimat Pere: Enceto avui una correspondència que, si bé ha d'ésser sempre sense pretensions literàries, senzillament i planera, com s'escau entre germans units no solament pels vincles de la sang, sinó que també, com nosaltres, per una profunda estimació, la destino a ésser publicada en les pàgines d'«ABRIL» per a coneixement de tots els que tinguin la paciència de llegir-me, desitjant comptar-hi, entre aquests, volguts i possiblement inconeguts companys que, com tu, treballadors infatigables i pacífics ciutadans, es troben amb les armes a la mà en defensa d'una causa comuna, la d'assegurar amb la nostra victòria final, una pau duradora amarada políticament i social, d'humanitat i justícia.

Els temes a tractar seran diversos i mentre les circumstàncies presents en mi perdurin en relació a l'actualitat de la reraguarda on em trobo o del front de guerra on tu ets.

Forçosament he de glossar avui com s'ha commemorat a Barcelona la pèrdua de les llibertats de la Pàtria, amb l'esforç heroic realitzat fa 228 anys pels seus fills de llavors. Enguany ha estat el primer dels del teu record, que hauràs deixat de concórrer al monument a Casanova, on en aquesta diada sempre havíem coincidit en ratificar els nostres sentiments racials. Com t'hauràs recordat avui de l'abrandament patriòtic d'altres anys! A mi també m'han vingut a la memòria un sens fi de records i entre els més remarcables, el de l'11 de setembre del 1923, quan ben jove que eret encara, en l'atropellament brutal realitzat per les forces que a les ordres del «Poncio» de torn, sembrant el desordre, enllac de vetllar per l'ordre, el teu patriotisme et féu conèixer llavors, l'ergástula i els mals tractaments que precediren el procés del qual estigueres pendent durant cinc anys, afiançaren en tu el fervor patriòtic.

Les coses han canviat força, si bé no pas totalment com voldríem nosaltres, que, del nacionalisme universalista n'hem fet un credo, i l'espectacle de la commemoració pot perfectament comparar-se amb el de l'any passat el qual tu encara assistires. Possiblement ha existit enguany una major seriositat, ja que la desfílada no obeïa a consignes

polítiques i en canvi és quasi segur eren més espontanis i quasi tan nombrosos els ciutadans que en el transcurs del dia anaren a retre homenatge als que tot hi sucumbint saberen defensar el prestigi de la Pàtria.

L'homenatge del poble, però, deixa'm ho dir, jo crec que era més sentit i més sincer, quan, lustres enrera, tenia menys importància numèrica, però el fet de significar un perill tenia més vàlua. Amb tot i això, no hi ha dubte que els que tributen el record pietós i d'homenatge als herois del 1714 tal com tu i jo el sentim, són immensissimament més que no eren i aquest és un guany positiu que cal remarcar.

No oblidem de fer constar que hom trobava a manca la presència de la joventut que lluita als camps de batalla i que hom endevinava presents espiritualment en aquell acte a tots els catalans que actualment lluiten per Catalunya en totes les terres de la península.

El teu fill ha desfilat davant del monument enlairant, a l'estil del «més petit de tots», la seva magnífica bandera, la que tu li'n feres present el primer any que hi assistí i que enguany ha estat la tercera vegada que ha lluit en aquesta data, amb major orgull que mai, car semblava dir que ell tot sol portava la representació del seu pare, que val més que no molts altres que a l'hora de la veritat saben dissimular el compliment del deure.

Antoni Rovira i Virgili ha donat el matí d'avui una conferència davant d'un auditori superior al que cabia en la sala de l'Ateneu Barceloní, conferència interessantíssima, a la que vau assistir i si bé als que amb assiduitat el llegim de «La Humanitat» i d'altres publicacions estant, escoltàrem una repetició dels seus magnífics escrits, hom fruí escoltant-lo i es lamentava que no fos tot Catalunya, en aquells moments, el seu auditori.

Vet aquí, amb les ratlles que predeixen, el meu comentari al fet del dia d'avui; veurem quin serà el que glossarem la setmana vinent.

Cordialment t'abraça el teu germà,

RAMON

11 de setembre del 1938.

Comentaris

L'hora crítica de les Democràcies

Per EMILI FERSAC

I

Ve parlant-se molt de si els règims parlamentaris i democràtics ja no resulten eficients en la nostra època, de què per la seva lentitud es veuen sobrepassats pels nous tipus de govern, anomenats totalitaris. Es produeixen teories en pro i en contra, hom discuteix les reformes que caldria implantar per a fer-los més eficients, si és precis vigoritzar el poder executiu en detriment dels parlaments, o bé la possibilitat de reformar el règim d'aquests darrers, donant importància màxima a les comissions, on la tasca pot ésser més eficaç i decidida i limitar les intervencions dels diputats en plena sessió, en gràcia a una major agilitat i eficàcia en l'acció de govern.

Per a nosaltres no existeix dubte respecte a la superioritat de la Democràcia i el Parlamentarisme sobre les Dictadures. En primer elloc, aquelles representen el progrés comparades amb les darreres, ja que aquestes, malgrat les seves infules d'originalitat, no són altra cosa que la tirania d'uns grups i unes castes sobre tota la nació, sistema de govern que ha imperat a Europa de sempre i sota distintes denominacions abans de la Revolució Francesa.

El sistema dictatorial, permet en un moment donat, crear l'aparença de superioritat, ja que per la seva mateixa essència no ha de comptar amb d'altres obstacles que la voluntat del despota. No obstant, apart de què res compensa la pèrdua de la llibertat de l'home, fins pel que afecta al benestar material, no tarden en revelar-se les conseqüències de la falta de fre i control en l'administració dels afers públics. Per tal de donar la sensació de superioritat del seu règim sobre el de llibertat, el dictador porta a cap obres i empreses de gran envergadura; i com li precisa enlluernar als seus conacionals i a l'ensems mantenir aquesta gran «reclam» de cara a l'exterior, continuament es veu obligat a superar-se. Ha de vestir una grandesa pel seu país, crear un imperialisme, estimular l'ambició del poble i, per tant, es veu obligat a fomentar l'esperit militar, a fer grans despeses en armaments, i no trobant-se sol, ni ell ni el seu poble en el nostre planeta, a preparar-se en definitiva per a la guerra.

Tot això comporta despeses extraordinàries i com aquestes no augmenten acompassadament amb la capacitat econòmica de la nació, s'esgoten ràpidament les reserves, ve l'augment dels impostos i per fi la precisió de recórrer al crèdit estranger. Quan aquesta falla, o bé acudit en proporció que no omple les necessitats més precises o augmenten de nou els tributs, baixen els salaris i el nivell de vida i el malestar s'accentua fins a deslluir i enderrocar del tot la dorada aparença, la decoració que tapa la trista realitat, que no és altra, que a canvi d'obres aparatoses i millores indiscutibles en la vida exterior de la nació, els ciutadans han esdevingut ultra uns esclaus, uns pàries.

Els règims democràtics, per contra, si bé més lentament, avancen i milloren amb tota seguretat, ja que la lliure discussió i el contrast d'opinions i punts de vista permeten assegurar bé els seus passos.

No hi ha dubte de què els sistemes envelleixen i cal adaptar les institucions i mètodes a les necessitats del moment, però no és aquest aspecte el que ens interessa estudiar. Molts d'altres amb autoritat i experiència poden fer-ho.

El que avui volem remarcar i ens plauria recórrer en expressar-ho, és el que creiem que constitueix la seva falla, el veritable cranc que porten en el seu si les democràcies modernes. Parlem del que s'anomena la «plutocràcia», els petits, reduïdíssims però poderosos grups financers, que controlen totalment la Banca i el capital de les grans indústries. Aquesta gent que blasmen a tot hora els internacionalistes obrers, constitueixen l'única i compacta internacional — La Internacional del diner. — Són els que s'enriqueixen a costa del treball dels altres, els que constituïts en trustos d'armamenters, preparen les guerres, venent indistintament als països amics i als enemics contra diner que els governs es veuen obligats a sostreure de les atencions més precises i humanes dels seus pressupostos. Són els mateixos que s'enriqueixen en l'exploatació de les empreses colonials. Els que no dubten en portar la ruïna i el desesper a milers de famílies, mitjançant operacions criminals a les Borses. Els que pel seu poder de soborn coaccionen i corrompen l'administració pública. Controlen la quasi totalitat de la gran premsa d'empresa, influïnt i desorientant a l'opinió pública. En fi, els homes de presa, els anomenats «tiburons de les finances». Ells provoquen crisis misterioses en el si dels governs, o la seva caiguda total, no s'aturen davant cap perjudici al crèdit del seu país, si així convé als propis interessos. Són els financers d'organitzacions pseudopatriòtiques vengudes als enemics de la seva pàtria i no dubten en recórrer als més baixos i criminals procediments per tal de defensar el seu poder, fent-lo sentir a qui gosa oposar-s'hi, ja col·lectivament o complint deures sagrats, individualment, des de llocs de responsabilitat i de govern.

II

Els grups esmentats i els seus components, que aparentment representen el més gran exponent del règim capitalista dintre els Estats democràtics, estructurats socialment i econòmicament a base de la llibertat de comerç i d'iniciativa, representen en la realitat els pitjors enemics d'aquesta mateixa estructura. El seu predomini absolut s'estén a la producció i distribució i es reflexa en la redistribució i consum. Els petits productors i comerciants veuen cada dia més obstaculitzats els seus passos i iniciatives, no poden competir i es veuen obligats a ésser uns feudataris dels trustos, per acabar convertint-se en mers agents de les oligarquies financeres. El consumidor, de fet, no troba el benefici de la lliure competència, ja que els preus vénen fixats pels de dalt, inspirats en el seu major guany i benefici.

Si no és possible que siguin ells qui en definitiva fixin el vertader nivell de vida a tota la nació, és degut únicament i exclusiva a l'oposició que troben en les organitzacions obreres, agrupant

Comanda de subscripció al setmanari ABRIL

En _____ que viu a _____ carrer _____ núm. _____ pis _____, es subscriu al setmanari ABRIL per la quantitat de _____ pessetes trimestre.

Signatura